

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет біології, географії та екології
Кафедра географії та екології

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВДЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ
ЗАХОДІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ГЕОГРАФІЇ У 7
КЛАСІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: здобувачка 4 курсу, 05-414 групи
Спеціальності 014 Середня освіта
Спеціалізації 014.07 Географія
Освітньо-професійної програми: Середня
освіта (Географія)
Глуценко Анастасія Павлівна
Керівник: к.геогр.н., доцент Давидов О.В.
Рецензент: вчитель географії, методист
вищої категорії Одеського приватного ліцею
«КРОК» Роскос О.М.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ГЕОГРАФІЇ У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ.....	6
1.1. Система оцінювання навчальних досягнень учнів.....	6
1.2. Понятійний апарат з теми дослідження.....	9
1.3. Принципи, види і методи оцінювання навчальних досягнень учнів.....	12
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ НА ПРИКЛАДІ КУРСУ 7 КЛАСУ.....	18
2.1. Зміст та місце курсу «Материка та океани» у шкільній програмі	18
2.2. Принципи, форми і методи дистанційного викладання географії.....	22
2.3. Оцінювання знань учнів під час дистанційного навчання географії на прикладі курсу 7 класу.....	25
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ З КУРСУ ГЕОГРАФІЇ 7 КЛАС ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	28
3.1. Розробка поточних контрольних заходів.....	28
3.2. Розробка тематичних контрольних заходів.....	30
3.3. Розробка підсумкових контрольних заходів.....	33
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасна освіта набула значних реформ, які були пов'язані з різноманітними обставинами, які постали перед світом, та перед нашою державою. Дистанційна освіта стала необхідною через низку подій, на початку це була пандемія COVID-19, а з лютого 2022 року, коли в Україні тільки розпочали повертатися, до звичного формату офлайн навчання, це стало, повномасштабне вторгнення, яке змусило людей знову повертатись до технологій, і навіть на якийсь час, довелось жертвувати своїм навчанням, заради безпеки. Тому до сих пір дистанційна освіта є актуальною, та вимагає адаптації традиційних методів навчання та оцінювання під сучасні умови, тому проведення контрольних заходів під час вивчення географії в умовах дистанційної освіти стало дуже актуальною темою, у сучасних умовах.

Сучасна молодь під лаштувалась під умови, в яких вони мусять навчатися. Тому кожен учень, який має сучасний гаджет, з доступом до відеокамери та звуку, має можливість розвивати свої навички вдома, на вулиці, або навіть знаходячись в іншій країні. Звичайно, що техніка, не замінить живого спілкування для людей будь-якого віку, але користуючись даною нагодою, люди змогли влаштували для себе виклик з сучасністю. Багато людей розпочали вивчати різноманітні онлайн платформи які, навіть, допомагають для заробітку, і зараз це може зробити будь-яка дитина і доросла людина. І для цього, люди розпочали креативне відноситись до будь-якої роботи і свого навчання, і зрозуміли, що можуть бути корисними для людей в будь-якій точці світу, а не для вузького кола звичних слухачів. Те саме, стосується і вчителів. Дистанційна освіта дала безліч можливостей для розвитку зацікавленості в учнів до навчального процесу. Коли учні зазвичай мріяли про те, як вони дістануть телефон і будуть грати в різні ігри, з'явилась можливість створювати різноманітні інтерактиви, завдяки

яким уроки проходять веселіше та швидше, те саме стосується і контролю знань.

Наразі, є платформи на яких сучасні вчителі мають змогу створювати власні тестування та інші варіації для контрольних робіт, які можуть бути використанні у будь-яких класах, при цьому, вони мають великий спектр можливостей, можна корегувати час роботи, об'єм, і навіть дізнаватись про добросовісність учня, дивитись чи не списано з будь-якого сайту, або у іншої дитини.

Звичайно, що як будь-яка нова реформа, дистанційна освіта має безліч нюансів, які потрібно змінювати для зростання ефективності такого навчання, але дуже б хотілось вірити, що в майбутньому, діти матимуть змогу частіше сідати за парти, виходити до дошки, та писати контрольні роботи закриваючи підручники та зошити, не маючи можливості підглянути, опираючись лише на свої знання. Але так, як сучасна школа, має такі реалії, будемо розглядати дистанційну освіту, як новітній підхід до кращого навчання. В даній роботі, розглянемо на прикладі 7-их класів, і створимо розробку власного контрольного заходу за допомогою новітніх технологій.

Мета роботи полягає в тому, щоб визначити специфіку проведення контролю знань учнів 7 класу в умовах дистанційного навчання.

Для досягнення поставленої мети нами вирішувались наступні **завдання:**

1. Проаналізувати систему контрольних заходів з географії під час викладання шкільного курсу.
2. Сформувати понятійний апарат з теми дослідження.
3. Визначити специфіку дистанційного викладання географії у курсі 7 класу.
4. Розробити урок/контрольні заходи з курсу 7 класу географії для дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження: контрольні заходи на уроках географії.

Предмет дослідження: особливості проведення контрольних заходів на уроках географії в умовах дистанційного навчання.

Для розв'язання поставлених завдань використані наступні **методи:** аналізу, синтезу, класифікації та картографічний.

Апробація матеріалів проведеного дослідження. Матеріали дослідження, застосовані у кваліфікаційній роботі були апробовані під час Всеукраїнської науково-практичної конференції "Українська географія в умовах війни", де була представлена публікація на тему: Особливості дистанційного навчання здобувачів ОПП "Середня освіта (Географія).

Обсяг і структура роботи. Загальний обсяг роботи складає 47 сторінок. В структурі роботи виділяється вступ, три розділи, висновки та список використаної літератури.

Вступ. В цій складовій роботи наведена актуальність теми, визначенні мета та задачі дослідження, а також предмет та об'єкт. Представлені результати апробації роботи.

Розділ 1. В цій структурній складовій ми розглянули теоретико-методологічні засади вивчення контролю знань з географії у шкільному курсі.

Розділ 2. В цій структурній складовій описана методологія проведеного дослідження.

Розділ 3. В цьому розділі описані природні особливості Молочного лиману та його пересипі.

Розділ 4. Наведенні результати дистанційного дослідження фронтального берегу пересипі молочного лиману.

Висновки. Наведені основні висновки проведеного дослідження.

Список використаних джерел складається з 38 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ГЕОГРАФІЇ У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ

1.1. Система оцінювання навчальних досягнень учнів

Реформа, яка спіткала освіту починаючи з 2020 року, зараз має напрям на якісне оновлення навчального процесу, та на розвиток особистості учнів в цих умовах, акцент іде на навчання дітей самостійності, щоб учні мали змогу самостійно ознайомлюватись з новим матеріалом, навіть за відсутності безлічі інформації чи роз'яснень. Також є вплив на формування функціональних компетентностей учнів (вони пов'язані з галузями вивчення предмету, оперування цими знаннями та фактами), мотиваційних компетентностей (пов'язана з інтересами та особистим вибором учня) і соціальних компетентностей (ця група пов'язана з суспільством та особистою соціальною діяльністю).

У контексті обговорення можна зробити висновок, що система оцінювання результатів навчання учнів – це сукупність дій та процесів вчителя, які забезпечують якісне оцінювання навчання, що здійснюється для визначення відповідності досягнутих результатів із запланованими [15].

Більшість сучасних підходів до оцінювання учнів, набули визначних змін. Для цілісного навчально-виховного процесу викладачам необхідно враховувати попередні результати учнів, при виборі формату, змісту, чи методів роботи для кожного заняття з ними. Ці всі аспекти, повинні ґрунтувати в них уміння аналізувати власні результати роботи, ставити для себе подальші завдання для вдосконалення своїх навичок і компетенцій.

Здійснений аналіз показав, що використання дистанційних методів контролю відкриває нові можливості для впровадження інновацій у

навчальний процес. Дистанційні контрольні роботи в географічному навчанні дозволяють ефективно перенести традиційні методи оцінювання у віртуальне середовище, забезпечуючи зручність та гнучкість для учасників навчального процесу. Учні можуть взяти участь у контрольних роботах, знаходячись в зручному для них місці та часі, що сприяє підвищенню їхньої активності та зацікавленості у вивченні географії. Крім того, використання різноманітних завдань, що стимулюють критичне мислення та аналітичні навички, у дистанційних контрольних роботах дозволяє більш комплексно оцінити рівень засвоєння учнями географічних знань. Отримані результати свідчать про високий рівень взаємодії учасників навчального процесу з використанням дистанційних методів контролю [20, 21].

Оцінюючи результати навчання вихованців, важливо враховувати, чи дотримуються вони принципів доброчесності. Іншими словами, учні повинні мати повагу до прав і свобод інших у класі, та особисто дотримуватись принципів академічної доброчесності при виконанні будь-якого виду роботи. Якщо учні порушують ці принципи під час навчальної діяльності, викладач має можливість не оцінювати результати такого навчання. У формі дистанційного або змішаного навчання з географії успішність студентів оцінюється особисто, або дистанційно з використанням (цифрових) інформаційно-комунікаційних технологій, таких як відеоконференції [15].

Оцінювання результатів навчання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах регламентується низкою документів, ось перелік декількох із них:

- Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17) [13];
- Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів

Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369 [36];

- Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13 .07. 2021 р. № 813 [27];

- Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5–6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289 (чинні для 5 класів)[26];

- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (затверджені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 13 квітня 2011 р. № 329, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за N 566/19304) (чинні для 6–11 класів)[23];

- Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08. 2013 р. № 1222 із змінами, додаток 2 (чинні для 6–11 класів) [33];

- Інструкція з ведення класного журналу 5–11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496 [14].

У висновку можна визначити, що дистанційні контрольні роботи з географії є перспективним інструментом, який сприяє покращенню навчального процесу, розвитку учнівських компетенцій та відповідає вимогам сучасної освіти [21].

1.2. Понятійний апарат з теми дослідження

Невід'ємною частиною освітнього процесу в сучасних умовах, залишається оцінювання результатів шкільного навчання за допомогою дистанційних технологій. Тому неможливо обійти ключові зміни в концепції національної системи освіти, без перегляду та запровадження принципово новітніх підходів для оцінювання здобувачів. В Україні оприлюднено навчальні плани компетентнісної освіти, у контексті чого така методика оцінювання успішності учнів дає змогу зосередити увагу на позитивних моментах, а не на негативних, також це сприяє зосередженню учня на своїй роботі, що сприяє підвищенню навчальної мотивації та самостійності [2].

Аналізуючи цю освітню практику та її нормативну базу, можна дійти висновку, що поняття "оцінювання знань", "іспит або тест" та "контроль знань" традиційно тісно пов'язані між собою. Про це йдеться в рекомендаціях Міністерства освіти і науки України, щодо управління та оцінювання навчальної діяльності учнів (2014): «...Перевірка й оцінювання передбачає систематичне й об'єктивне визначення рівня навчальних досягнень учнів відповідно до програмових вимог.

Результати контрольно-оцінної діяльності мають виховне значення. Об'єктивно і методично правильно організований контроль розкриває невикористані резерви, можливості дитини, стимулює учнів до систематичної наполегливої праці, зумовлює формування важливих якостей особистості: відповідальності, здатності до подолання труднощів, самостійності» [8].

Розглядаючи детальніше понятійний апарат з теми, дистанційної освіти, є потреба поглибити знання з цієї теми, що може включати в себе декілька основних понять та термінів. МОН України описує нове трактування процедури оцінювання, і має такий характер взаємодії: «Структурними компонентами контролю навчальних досягнень учнів є перевірка та оцінювання результатів навчальної діяльності.

Оцінювання – процес встановлення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом предмета відповідно до вимог чинних навчальних програм. Його результатом є педагогічна оцінка, яка відображається в оцінювальних судженнях і висновках учителя/вчительки вербально, або в балах. Виставлення балів обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями» [9].

Також є виокремлені поняття, запропоновані деякими авторами. Визначення за К. Бібі, трактує оцінювання таким чином: «систематичне збирання і тлумачення фактів, за якими йде наступний етап – судження про їх цінність і відповідне планування подальших дій» [15].

Розглянемо найбільш важливе і поширене з видів оцінювання в школі - це **контрольна робота**. Ця форма управління результатами навчання учнів може бути різноманітною, і містити в собі безліч різних концепцій. Розглянемо деякі види таких робіт та визначення:

1. Поточні;
2. Періодичні;
3. Підсумкові;
4. Тематичні, тощо.

«**Контрольна робота** – це письмове або усне завдання, яке ставиться учням з метою перевірки та оцінювання рівня їх знань, розуміння та навичок у певній дисципліні чи предметі» [10]. Завдання на контрольній роботі можуть бути різного характеру, тестові завдання, завдання на відповідності, запитання з відкритими відповідями, аналізи, розрахунки, завдання з картами, дослідження, групові проекти, обговорення думок тощо. Мета контрольних завдань — перевірити рівень розуміння матеріалу та вміння застосовувати отримані знання на практиці. Результати тестування можуть вплинути на загальний успіх учня в галузі та його підсумкову оцінку [10].

Як вже було зазначено, одним із видів оцінювання учнів в школі, є тестування. Існують різні точки зору щодо поняття «тест».

1) тест – це інструмент, що складається з кваліметричної вивіреної системи тестових завдань, стандартизованої процедури проведення і заздалегідь спроектованої технології та аналізу результатів для вимірювання якостей і властивостей особистості, навчальних досягнень, зміна яких можливо в процесі систематичного навчання.

2) В. С. Аванесов пропонує розрізнення тесту як методу і тесту як інструменту.

3) Педагогічний тест – це інструмент, що призначений для вимірювання ступеня навченості учня, який складається з системи тестових завдань, стандартизованої процедури проведення, обробки та аналізу результатів [6].

Вивчення понятійного апарату з теми оцінювання в школі надає глибші розуміння ролі та впливу оцінювання на навчальний процес. Важливим інструментом для підтримки особистого та академічного розвитку учнів є оцінювання навчальних досягнень. Розрізняючи між формативним та сумативним оцінюванням, а також застосовуючи різні види завдань, ми можемо забезпечити більш об'єктивну та повну оцінку знань та навичок учнів. Застосування індивідуальних підходів до вивчення та подання інформації сприяє не лише адаптації оцінювання до унікальних особливостей кожного учня, але й стимулює їхній академічний інтерес.

Також, важливо підкреслити роль конструктивного фідбеку як інструменту для поліпшення навчального процесу. Як вчителі, ми повинні надавати учням конкретні та конструктивні коментарі, що дозволяє їм розуміти свої сильні сторони та ті аспекти, які потребують удосконалення. Узагальнюючи, вивчення понятійного апарату оцінювання в школі надає знання про нові інструменти та підходи для покращення ефективності навчального процесу [5].

1.3 Принципи, види і методи оцінювання навчальних досягнень учнів

Принципи оцінювання навчальних досягнень учнів мають тенденцію змінюватись в залежності від конкретних обставин, освітніх реформ та підходів самого вчителя. Однак існують деякі загальні принципи, які враховують багато шкільних систем та методики:

- **Розвиток:** Оцінки в школі повинні сприяти подальшому розвитку, а не визначати їх негативні або позитивні сторони в навчанні.
- **Участь:** Учні повинні мати можливість брати участь у процесі оцінювання, актуальний прийом це самооцінювання. Також повинні приймати участь в обговоренні результатів власних досягнень та вміти встановлювати нові особисті цілі.
- **Об'єктивність:** Оцінювання учня повинно здійснюватися об'єктивною та справедливою. Має базуватися на конкретних критеріях та стандартах, а не на особистому ставленні вчителя.
- **Чіткість та конкретність критеріїв:** Критерії оцінювання учнів повинні бути конкретними та легкими в зрозумінні для учнів. Це допоможе їм краще зрозуміти, що оцінюється, і як вони можуть покращити свої показники.
- **Системність:** Оцінювання має бути системним та регулярним. Регулярне оцінювання дозволяє вчителям та учням слідкувати за прогресом та вчасно реагувати на будь-які труднощі.
- **Диференціація:** Оцінювання має враховувати особливості та потреби самих учнів. Цей підхід дозволяє врахувати різницю в темпах навчання та в можливостях вивчення матеріалу.
- **Відкритість та зворотний зв'язок:** Між вчителем та його учнями має бути зворотній зв'язок. Це є невід'ємною частиною навчального процесу, який допомагає зрозуміти, як покращити результати.

Складено автором за даними [18, 32].

Забезпечення дотримання цих принципів допомагає створити ефективну систему оцінювання, спрямовану на підтримку навчання та розвитку учнів. Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є: поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація. Розглянемо детальніше, всі варіанти [2].

Поточне оцінювання – це процес визначення рівня навчальних досягнень учня щодо оволодіння змістом предмета, умінь і навичок на основі вимог освітньої програми. Об'єктами поточного оцінювання рівня навчальних досягнень учнів є знання, уміння та навички, самостійність оцінювання та судження, досвід творчої діяльності, емоції та ціннісні ставлення до навколишньої дійсності.

Цей вид оцінювання здійснюється шляхом поурочного вивчення теми. Його ключовими завданнями є: розвивати та оцінювати розуміння та початковий рівень засвоєння окремих елементів змісту предмета, встановлення зв'язку між ними та змістом вивчення попередніх предметів. Допомагає в закріпленні знань, умінь та навичок [11].

Така форма контролю включає в себе особисті та групові опитування учнів, формат інтерв'ю; використання контурних схем, планів, та карт; написання учнями різних видів письмових робіт; робота учнів у парах або групах; самоконтроль тощо. Особливого значення набувають тестування, як форми контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів базується на основних результатах цих досліджень. Воно забезпечує:

- 1) Виключення безсистемного оцінювання;
- 2) Підвищення об'єктивності оцінювання знань, умінь і навичок;
- 3) Організацію навчання в індивідуальній та диференційованій формі;
- 4) Систематизацію та узагальнення навчальних матеріалів;

5) Зосередження уваги учнів на найсуттєвішому змісті системи знань кожного предмета.

Предметне оцінювання проводиться за результатами засвоєння учнем навчального матеріалу протягом навчального періоду з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальної роботи (практичної, лабораторної, самостійної, творчої, контрольної та навчальної) активності школярів [12].

Семестрові оцінки виставляються за результатами предметного оцінювання, а за курс навчання в школі — на основі семестрових оцінок. Як і інші форми оцінювання, системи оцінювання є ефективними в середніх школах, сприяючи розвитку ключових компетентностей і створюючи можливості для:

- Підвищення ентузіазму учнів до самонавчання та самооцінки;
- Розширення можливостей особистої підготовки учнів на ранніх етапах навчального процесу;
- Підвищення об'єктивності оцінювання не лише протягом навчального року, а й протягом усієї старшої школи [11];

Під час навчального процесу, особливо під час оцінювання, вчителям важливо вміти правильно проявляти співчуття та поєднувати власні та освітні вимоги з індивідуальним підходом до своїх учнів.

Важливо знайти баланс, і вміти не тільки порівнювати успішність учня із стандартами, а й з його попередніми невдачами та успішністю в курсі, що дається не так легко більшості вчителів [30].

Існує декілька технік та методів, для оцінювання учнів, який забезпечує з учнями ефективний зворотній зв'язок, завдяки якому матеріал засвоюється легше. Розглянемо декілька з них.

Таблиця 1.1

Методи оцінювання навчальних досягнень учнів (Складено автором, [15, 40]).

Техніка	Процедура використання техніки
Індекс-картки для узагальнення або запитань	Вчителі роздає учням картки із завданнями з обох сторін: (Перевертайте по черзі певні сторони): 1: Сформулюйте основні думки матеріалу та узагальніть їх 2: На основі того, що ви дізналися, визначте, що ви не повністю розумієте
Сигнали рукою	Викладач просить учнів подавати сигнали, що вказують на розуміння або нерозуміння змісту (під час пояснення понять, принципів, процесів тощо). Використання наступних сигналів необхідно попередньо узгодити з учнем: Я розумію _____ і можу це пояснити (вказує великим пальцем вгору) Я все ще не розумію _____ (великий палець вказує вбік) Я мало знаю про _____ (великий палець вказує вниз) За результатами отриманих відповідей вчитель вирішить, чи потрібно вивчати повторно, вибрати тему чи продовжити навчання тема згідно програми
Світлофор	Кожен учень має картку на кожен із трьох кольорів світлофора. Вчителі просять учнів використати відповідні кольорові картки, щоб позначити розуміння (зеленим), неповне розуміння (жовтим) або відсутність розуміння (червоним).
Однохвилинне есе	Техніка, яка використовується для надання зворотного зв'язку учням щодо того, чого вони дізналися з теми. Для написання есе вчитель може поставити такі запитання: Що є найважливішим?, що ви сьогодні дізналися? У якому питанні ви ще не впевнені?
Вимірювання температури	За допомогою цього методу з'ясовують, наскільки успішно учні розв'язують завдання. Для цього діяльність учнів переривається запитанням: «Що ми робимо», або під час роботи в парах або групах учитель пропонує парам або групам продемонструвати процес розв'язування задачі, завдання тощо.
Мовні зразки (підказки)	Вчителі регулярно дають учням зразки мови (вирази, підказки), що допоможуть їм побудувати відповіді на запитання. Приклад: Основною ідеєю (принципом, процесом) є _____; Оскільки _____.

Закінчення таблиці 1.1

Трихвилинна пауза	Вчителі дають учням трихвилинну перерву, щоб дати учням можливість обміркувати концепції та ідеї уроку, зв'язати попередній матеріал, знання та досвід і вирішити будь-які запитання.
Дві зірки й побажання (взаємооцінювання)	Корисно для оцінювання творчої діяльності учнів, робіт, рефератів. Учитель пропонує перевірити роботу однокласників. Коли учні коментують роботу один одного, замість того, щоб давати оцінки, вони вказують дві речі, які є хорошими – «2 зірки» – і одну річ, яка потребує покращення – «1 зірка»
Техніка «Тижневий звіт»	Наприкінці навчального тижня кожному учню пропонується відповісти на наступні запитання «Що ви навчилися за тиждень?», «Що залишилося незрозумілим?», «Які запитання ви поставили б своїм колегам, або вчителю?» тощо.

Узагальнюючи методи, принципи та види оцінювання навчальних досягнень учнів з географії, можна зазначити, що важливою складовою є ефективність при системі оцінювання учнів. Принципи об'єктивності, чіткості критеріїв, систематизації, розвитку та участі студентів є фундаментальними для побудови справедливої та амбітної системи оцінювання.

Види оцінювання, такі як поточне, підсумкове та зовнішнє незалежне оцінювання, надають можливість враховувати різні аспекти навчання та розвитку учнів. Поточні форми оцінювання, такі як особисте опитування, групове опитування, використання схем і планів, взаємоконтроль та самоконтроль, дозволяють вчителям отримувати невідкладний зворотний зв'язок та коригувати навчальний процес [42].

Методи оцінювання, спрямовані на розвиток творчих здібностей та стимулюють позитивний підхід до взаємодії між однокласниками. Контурні схеми, письмові роботи та тестування використовуються для оцінювання різних аспектів навчання, таких як розуміння, аналіз та аплікація знань.

У цій системі, де акцент робиться на розвитку та постійному вдосконаленні, учні відчують зацікавленість в самовдосконаленні, а вчителі мають можливість адаптувати свої методи навчання до індивідуальних потреб кожного учня. Такий підхід не лише визначає рівень знань, а й стимулює розвиток особистості та підготовку учнів до викликів сучасного світу [35].

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ НА ПРИКЛАДІ КУРСУ 7 КЛАСУ

2.1 Зміст та місце курсу «Материки та океани» у шкільній програмі

Курс «Материки та океани» у шкільній програмі, починає вивчатись учнями в 7-му класу, але розпочинає свій шлях в пізнанні учнів ще з 6-ого класу. В цьому класі учні вчать курс «Загальна географія», тим самим вони знайомляться з предметом у природничій галузі. Він допомагає учням набуті початкові ключові знання, які дадуть змогу, на далі, розв'язувати складні задачі, критично мислити, виражати свою думку з наукової точки зору, та і в цілому легше вивчати курси в 8-му, 9-му і старших класах школи. Розглянемо детальніше курс «Загальна географія», який охоплює два розділи, де передбачено 70 годин на його вивчення (2 години на тиждень) [13].

В першому розділі учні мають змогу ознайомитись з нашою планетою її історією та відкриттями, тим самим учні вивчають такі теми, як: «Уявлення про Землю в давнину», «Відкриття нових земель та навколосвітні подорожі», «Сучасні дослідження», за допомогою яких зможуть набуті безліч вмінь, та загальні географічні знання, які надалі знадобляться їм при вивченні інших курсів з географії у старшій школі, такими вміннями можуть бути: правильне використання картографічних джерел, читання карт, вивчення умовних позначень на картах, вміння орієнтуватись на місцевості, і ще багато іншого [19].

Другий розділ передбачає вивчення пізнання її на глобусі та на карті, він включає в себе теми: «Орієнтування на місцевості», «Способи зображення Землі», «Географічні координати». Ці теми дозволяють учням пізнати планету з різних ракурсів та способами ілюстрування,

учні набувають певні навички, які допоможуть їм далі читати карти, володіти умовними позначеннями та вміти працювати з різними форматами завдань.

Третій розділ у шкільному курсі спрямовано на формування знань про оболонки Землі: Літосферу, Атмосферу, Гідросферу, Біосферу та ґрунти, та природні комплекси. Ці теми пов'язані з багатьма явищами і процесами, їх взаємозв'язки між компонентами природи, а також формує розуміння про цілісність планетарного та зональних природних комплексів.

Останній розділ має назву “Планета людей”, що детальніше вивчає діяльність людей. Розміщення населення, густота, людські раси, Україна на карті світу, як впливає людина на світ. Діти починають орієнтуватися на мапі, знають розташування країн, їх кордони, вміють позначати їх на контурній карті [13].

В 6-му класі основне зосередження іде на формування в учнів початкових географічних компетентностей та знань, які ґрунтуються на умінні застосувати набуті знання в життєвих ситуаціях. Саме цей курс поступово підводить учнів до більш широкого вивчення географії, який розпочинається з 7-го класу при вивченні курсу «Материків та океанів», ми ознайомились з його місцем в шкільній географічній освіті. Ці теми для учнів стають захоплюючими та цікавими ще до початку їх вивчення. Розглянемо детальніше зміст цього курсу [29].

Цей курс спрямований на поглиблення знань про закономірності розвитку географічної оболонки та його взаємодією з природою та суспільством. Вивчаючи цей курс, учні мають змогу уявити природу різних материків та океанів, їх неоднорідність та цілісність, вивчають історію, населення та освоєння земного простору, культурні особливості різних територій. А також, учні продовжують удосконалювати свої вміння, які вони набули в 6-му класі, розвиваючи свою картографічну

грамотність, вміння читати карти, аналізувати та узагальнювати інформацію [25].

Курс "Материки та океани" охоплює шість розділів, де передбачено 70 годин на його вивчення (2 години на тиждень). Програма цього курсу поділена, кожен з яких має своє особливе значення при його вивченні [1].

Розділ I має назву «Закономірності формування природи материків та океанів», вивчає форми та рухи Землі, наслідки руху планети, походження материків, основні форми рельєфу, кліматичні особливості та пояси, води суходолу та природні комплекси.

Наступний розділ переносе учнів у вивчення теми про «Материки тропічних широт», тут учні мають змогу вивчити Африку, Південну Америку та Австралію, ознайомитись з географічним положенням материків, і іншими головними аспектами вивчення материків (клімат, рельєф, рослинний та тваринний світ, тощо).

Розділ III, «Полярний материк планети», вивчає загальні відомості про найхолодніший материк – Антарктиду.

Розділ IV, «Материки Північної півкулі», охоплює вивчення таких материків, як Північна Америка та Євразія, учні вивчають та узагальнюють різні дослідження про материки, їх основні географічні складові (тектонічні структурні, населення, природні зони, загальні риси клімату, найбільші держави, поділ Євразії, тощо).

Розділ V, «Закономірності формування природи океанів», містить в собі вивчення загальної інформації про всі океани світу (Тихого, Атлантичного, Індійського, Північно-Льодовитого, Південного), особлива увага приділяється географічному положенню материків, історії досліджень, рельєфу дна, клімату води, органічному світу і природним ресурсам океанів, а також вплив океану на життєдіяльність людей прилеглих материків [29].

Вивчення курсу "Материки і океани" у 7-му класі постійно супроводжується різноманітними практичними, тематичними,

підсумковими та контрольними роботами, які допомагають учням краще засвоїти вивчений матеріал, та застосувати його на практиці. За допомогою цих робіт, учні узагальнюють свої вміння роботи з картою, позначають материки і океани на картах, працюють з кліматичними діаграмами, протягом теми навчаються виділяти основні об'єкти вивчення, визначають типи клімату, аналізують різні види карт. Також мають можливість виражати себе за допомогою різних досліджень під час курсу, що додає цікавості при вивченні географії. За допомогою вивчення цього курсу, учні будуть готові до вивчення курсу 8-го класу.

У висновок можна додати, що вивчення географії у 7-му класі є важливим етапом у формуванні учнівської географічної компетенції. Програма на цьому рівні спрямована на розширення та уточнення знань, отриманих на попередніх етапах навчання. Під час вивчення предмету учні ознайомлюються з різноманітністю природних ресурсів та об'єктів, розглядають економічні та соціокультурні аспекти різних регіонів світу. На уроках акцент робиться на розумінні взаємозв'язків між природними та соціально-економічними явищами. Учні вивчають принципи взаємодії людини та природи, а також вплив географічних умов на розвиток суспільства. Це сприяє формуванню глобальної свідомості та розвитку критичного мислення учнів. Особлива увага приділяється роботі з картами, діаграмами та графіками, що розвиває вміння працювати з інформацією та аналізувати географічні дані. Завдяки цьому учні здобувають навички просторового мислення та вміння користуватися географічними інструментами.

У результаті вивчення географії у 7-му класі учні не лише отримують знання про різноманіття географічних об'єктів та явищ навколо нас, але й розвивають в собі інтерес до вивчення світу, формують свідоме ставлення до природних ресурсів та культурного розмаїття планети [16].

2.2 Принципи, форми і методи дистанційного викладання географії

Починаючи з 2020 року, освіту торкнулась певна низка реформ, основною з яких було впровадження дистанційної освіти, завдяки якій і надалі в Україні проводиться навчання. Розглянемо детальніше термін дистанційне навчання затверджений наказом Міністерства освіти і науки України:

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [31].

Основу роль у здійсненні дистанційного навчання відіграють сучасні інформаційні технології.

Мета дистанційного навчання – надання освітніх послуг шляхом застосування в навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями [38].

Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей [31].

Сучасні викладачі виділяють багато новітніх принципів та форм проведення уроків, розглядаючи декілька основних із них найперша виділяється інтерактивність, саме завдяки дистанційним формам

навчання, вивчення всіх предметів набуло нової інтерпретації, ці умови змусили вчителів шукати нові підходи та методи викладання у різних класах. При вивченні курсу географії також змінились деякі підходи, щоб допомогти здобувачам освіти краще запам'ятовувати матеріал використовуються інтерактивні сервіси, при проведенні онлайн-уроків з географії використовують сервіси Google Meet, Zoom, для кращої комунікації з учнями. Для вивчення країн світу використовують такі сервіси як Google Earth, Earthcam.com, Wordwall, тощо. Головна мета — формування привабливості при вивченні тем предмету [34].

Метод візуалізації та картографії використовується для зацікавлення учнів на дистанційних уроках. Вчитель має можливість використовувати, за можливості, також інтерактивні дошки, які якісно та цікаво покажуть учням певний матеріал. Також регулярним форматом завдань стало використання онлайн-ресурсів, таких як: Google Classroom (платформа для онлайн-уроків, спілкування, виконання завдань, оцінювання), Zoom, Microsoft Teams (платформи для відеоконференцій з учнями), Kahoot!, Quizizz, Wordwall (сервіси для створення та проходження онлайн тестувань, вікторин, інтерактивних вправ на різноманітні теми та варіації) [37], [41].

Це все поєднує підручники з відео-уроками, веб-сайтами та іншими онлайн-ресурсами для розширення можливостей вивчення географії. Учні також залучаються учнів до самостійних досліджень, тим самим вони можуть виконувати різноманітні проєкти та завдання, які включають в учнів мислення для вирішення реальних географічних проблем або проєкти, що вимагають дослідницької роботи, учні розвивають тим самим свої навички критичного мислення та аналізу географічної інформації.

Також не мало важливим стало саме форма та методи проведення дистанційних уроків, так як тепер вчителі мають менше можливостей для заохочення учнів, вони повинні були вигадувати різні можливі

варіанти цікавого проведення своїх уроків. Такими можна виділити к прикладу, використання відео-уроків, викладач може його записати, використовуючи відео-формат. Учні можуть переглядати ці записи в зручний для них час, якщо в них не було можливості прослухати. Актуальність живих відео-дискусій не відходила на задній план, викладач повинен проводити онлайн-лекції та відкриті дискусії за допомогою відео-зв'язку для активної участі учнів, також можна розподіляти завдання серед учнів для спільної роботи над проектами, наприклад, створення географічних презентацій чи досліджень під час обговорення [34].

Використання інтерактивних презентацій – це інструмент для створення цікавої атмосфери на уроці, вони можуть містити географічні карти, графіки та інші візуальні елементи. Також є можливість залучувати нові електронні підручники, які можуть бути доступні для учнів в онлайн-форматі, і містити додаткову інформацію, яка допоможе при вивченні матеріалу.

Новітнім методом та формою проведення уроків є географічний віртуальний тур, та географічні ігри та вправи. Використання віртуальних технологій для віртуальних екскурсій та вивчення географічних об'єктів, допомагає учням візуалізувати вивчений матеріал, і з цікавістю переглядати різноманітні місця, в які вони б мали змогу потрапити в майбутньому, а використання спеціально розроблених ігор для закріплення знань про географію та стимулювання інтересу до предмету є методом, який найбільше любляють сучасні учні, тому цим часто користуються викладачі.

А для перевірки засвоєних знань учнів, вчителі мають можливість використовувати онлайн-тести та опитування, географічні квізи для активізації пізнавальної діяльності учнів, і навіть мають можливість створювати їх самостійно [21].

У висновку, можна зазначити, що дистанційне викладання географії ґрунтується на різноманітних принципах та методах, які дозволяють створювати доступне та цікаве навчання в онлайн-середовищі. Використання відео-уроків, електронних навчальних матеріалів, географічних віртуальних турів та інтерактивних ігор сприяє не лише передачі інформації, але й стимулює активну участь учнів та розвиває їхні навички просторового мислення. Онлайн-формат також надає можливість використовувати інструменти для оцінювання та сприяє здобуттю учнями глобального розуміння географічних процесів та явищ. Застосування цих принципів форм та методів допомагає підтримувати високий рівень інтересу до вивчення географії навіть у віддаленому навчальному середовищі [28].

2.3 Оцінювання знань учнів під час дистанційного навчання географії на прикладі курсу 7 класу

Оцінювання знань учнів під час дистанційного навчання географії, включає в себе різні види підсумкового оцінювання результатів навчання учнів (тематичне, семестрове та річне), воно може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання та засобів комунікації, і зв'язку де це доречно. Семестрове оцінювання, можна проводити за результатами: тематичного оцінювання; поточного оцінювання, отриманого учнями під час очного, змішаного і дистанційних форматів навчання. Також за допомогою підсумкового оцінювання за семестр, що можна проводити у вигляді, письмової контрольної роботи, тестування, діагностичної роботи, усної співбесіди або дискусії, тощо. І все це здійснюється за використанням, технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку [22].

При оцінюванні учнів у 7-му класі, під час вивчення курсу "Материка і океани" на дистанційному навчанні, є декілька критеріїв для

засвоєння матеріалу з предмету, які можна виділити для визначення рівня знань під час контрольних, тематичних або семестрових робіт. Є необхідність використовувати завдання різних рівнів складності. Простий вид завдань повинен бути для початкового рівня складності. Прикладами можуть слугувати завдання тестового характеру або такі, що потребують однозначної відповіді, під час вивчення у курсі 7-го класу можна використовувати на початкових рівнях вивчення розділу, к прикладу на темах: форма і рухи Землі, тектонічні структури, кліматотвірні чинники, водні маси, географічне положення материків, тощо [42].

Для середнього рівня підготовки, під час оцінювання вчителі мають опиратися на базові знання учнів матеріалу курсу, і в той же час перевіряти на вміння їх застосовувати. Найкращими варіантами це буде використовувати завдання на встановлення відповідностей, та завдань, що вимагають від учнів порівнювати й класифікувати вивчений матеріал. Такий формат завдань можна використовувати під час вивчення тем про рослинний і тваринний світ материків, природні умови, кліматичні пояси тощо. Також цей варіант оцінювання підходить для визначення рівню вмінь позначати на контурній карті географічні об'єкти материків та океанів.

Завдання достатнього рівня складності, можуть містити запитання з короткою або розгорнутою відповіддю, надавати або вибирати пояснення, також актуальним є оцінення під час роботи з контурними картами, таблицями та графіками. Такий вид оцінювання можливий під час вивчення тем про населення материків, дослідження материків, корисні копалини, рельєф дна океанів, тощо.

Завдання для високого рівня складності, повинні включати в себе творчі теоретичні завдання, проєкти та колективні роботи, які мають на меті сформулювати пояснення причинно-наслідкових зв'язків, розв'язувати проблемні завдання, розвивати здатність до висловлювання

власної думки та позиції в учнів. Такий вид завдань підходить для оцінювання учнів, які прагнуть отримувати високі оцінки з предмету, і можуть бути здійсненні під час різноманітних досліджень, наприкладі 7-го класу це може бути: створення уявної подорожі уздовж 50-ї паралелі: складання карти маршруту з позначенням країн, природних об'єктів та природних комплексів, Розробка та обґрунтування маршруту, що проходить через об'єкти Північної Америки, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО тощо [16].

Отже, критерії оцінювання учнів відіграють важливу роль у визначенні рівня засвоєння матеріалу та успішності учнів, під час дистанційного навчання в курсі географії у 7-му класі. Основні критерії включають в себе розуміння географічних концепцій та принципів, здатність аналізувати географічні дані та встановлювати взаємозв'язки між ними, вміння працювати з картами та іншими географічними інструментами, а також активну участь у дискусіях та колективних проектах. Додатковими можливостями для підвищення знань можуть бути вміння самостійно знаходити та аналізувати додаткову інформацію, виконання домашніх завдань та тестувань у відповідності до вимог навчальної програми. Забезпечення чіткості, об'єктивності та адаптивності критеріїв оцінювання є важливими аспектами для успішної реалізації дистанційного навчання географії у 7-му класі [6].

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ З КУРСУ ГЕОГРАФІЇ 7 КЛАС ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

3.1 Розробка поточних контрольних заходів

В контексті підготовки кваліфікаційної роботи, нами було вирішено розробити три види контрольних заходів, поточну, тематичну та підсумкову контрольну роботу. В рамках викладання курсу географії у 7-му класі для використання в умовах дистанційного навчання. Відповідні контрольні заходи були визначені нами, вони зможуть надати змогу учням остаточно опанувати та закріпити новий матеріал із зазначених тем у 7-му класу за певний період часу [7].

Розроблений нами контрольний поточний захід, має на собі мету закріпити знання які учні здобували під час вивчення останніх тем, він здійснюється з метою отримання вчителем інформації про засвоєння учнями теоретичних знань та практичних навичок. Цей контрольний захід був обраний по темі розділу п'ять - Закономірності формування природи океанів. Під час вивчення теми учні мали змогу вивчити географічне положення 5-ьох океанів, їх рельєф дна, клімат, природні особливості, течії тощо. Під час проведення поточної контрольної роботи з цього розділу, вчитель має можливість визначити для себе чи готові учні до засвоєння нового матеріалу після данної теми. Контрольна робота має 3 рівні складності для кожного виду успішності учнів, може бути використана як і під час офлайн навчання, так і в дистанційному форматі, містить в собі завдання тестового формату з 4-ма варіантами відповідей, прийом «продовжи речення», та письмове завдання у форматі відкритого питання [3], [29] .

Поточний контрольний захід з географії для 7-го класу в межах дистанційної освіти, з розділу V.Закономірності формування природи океанів.

I РІВЕНЬ (1,5 бали за кожен правильну відповідь)

Запитання з вибором однієї правильної відповіді:

1. Найглибший океан в світі:

- а) Індійський,
- б) Тихий;
- в) Північний Льодовитий
- г) Атлантичний.

2. Як називаються великі області океану, що мають особливий клімат та флору і фауну?

- а) Континенти
- б) Архіпелаги
- в) Атоли
- г) Моря

3. Який океан найбільший за площею?

- а) Тихий океан
- б) Атлантичний океан
- в) Індійський океан
- г) Північний Льодовитий океан

II РІВЕНЬ (1,5 бали за кожен правильну відповідь)

Приєм «закінчи речення»:

1. Шари які можна виділити у воді океанів, за їх глибиною називаються.....

2. Які основні фактори впливають на формування клімату в різних частинах океанів?.....

3. Океани мають велике значення для живих організмів, оскільки вони є джерелом ..... та інших необхідних елементів.

III РІВЕНЬ (3 бали за правильну відповідь)

Відповідь у форматі відкритого питання:

Які екологічні проблеми становлять загрозу океанам сьогодні?

Розроблено автором за даними: [1], [29].

Ці вправи допоможуть учням краще розібратися в темі океанів та зрозуміти їх важливість. Під час проходження цієї контрольної роботи, учні мають змогу навчитись відкидати зайві варіанти під час проходження тестувань, логічно мислити під час рівню де треба закінчити речення, а рівень з відкритим питанням, допомагає учням закріпити знання, а рівень з відкритим питанням допомагає учням навчитись висловлювати свою думку та закріплювати вивченні знання, як і з даної теми, так і з попередньо вивчених тем [37].

3.2 Розробка тематичних контрольних заходів

При розробці цього виду контрольного заходу був максимальний акцент на тематиці заходу, мету його треба було досягти під час виконання роботи. Воно передбачає собою закріплення теоретичних знань та практичних умінь з певної теми 7-го класу. Контрольний захід був розроблений для роботи з учнями в дистанційному форматі, (можливий варіант проведення і в очному форматі в школі), з використанням різних прийомів та технік для легкого зрозуміння поданого матеріалу учнями [21].

Тематичний контрольний захід з географії для 7-го класу в межах дистанційної освіти, з теми Австралія

I РІВЕНЬ (1 бал за кожен правильну відповідь)

Запитання з вибором однієї правильної відповіді:

1. Найвища точка Австралії?

- а) г. Мак-Кінлі,
- б) г. Кіліманджаро,
- в) г. Джомолунгма,

- г) г. Косцюшко.
2. Якої природної зони немає на материку?
- а) тропічні пустелі і напівпустелі,
 б) вічнозелені твердолисті ліси,
 в) вологі екваторіальні ліси.
 г) савани і рідколісся.
3. Як називають пересихаючі річища в Австралії?
- а) кріки,
 б) ваді,
 в) болота,
 г) озеро.

II РІВЕНЬ (2 бали за 2 правильних відповідності)

Запитання на встановлення відповідності:

1. Встановіть відповідність між тваринами Австралії та їх характеристиками:

Тварини:

- а)кенгуру
 б)коала
 в)качкодзьоб
 г)єхидна
 д)вомбат

Характеристики:

1. Сумчастий хижак
 2. Сумчастий травоїдний, що веде нічний спосіб життя
 3. Сумчастий травоїдний, що веде денний спосіб життя
 4. Ссавець, що відкладає яйця
 5. Сумчастий травоїдний, схожий на ведмедя

2. Встановіть відповідність між географічними об'єктами Австралії та їх описом:

Географічні об'єкти:

- а) Великий Бар'єрний риф
- б) Великий Вододільний хребет
- в) річка Муррей
- г) озеро Ейр
- д) пустеля Велика Піщана

Опис:

1. Найдовша річка Австралії
2. Найбільше озеро Австралії, що не пересихає
3. Найбільша солоня вода Австралії
4. Найдовший гірський хребет Австралії
5. Найбільша коралова система світу

III РІВЕНЬ (2 бали за дві правильних відповіді)

Відповідь у форматі відкритого питання:

1. Які природні ресурси є основними джерелами доходу для Австралії?
2. Чому австралійський вивідний вокзал відомий як «Опера»?

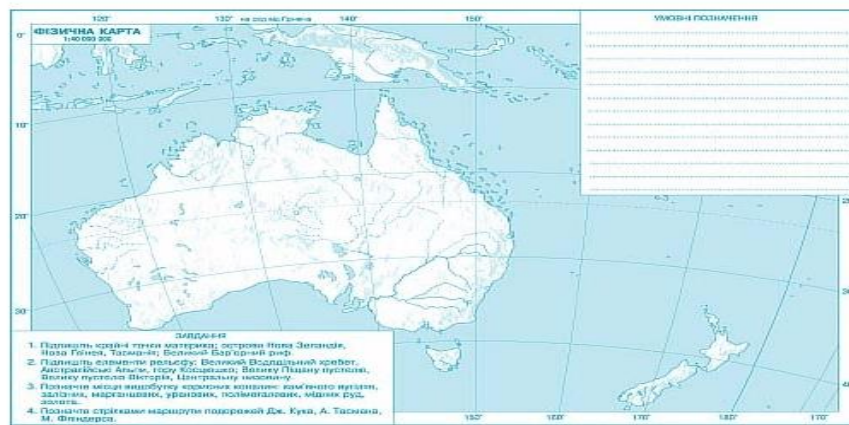
IV РІВЕНЬ (3 бали за правильне виконання карти)

Завдання на контурній карті за допомогою онлайн-ресурсу Paint:

Позначте на контурній карті Австралії:

- Гора Косцюшко
- Великий Бар'єрний риф
- Пустеля Велика Вікторія
- Річка Муррей
- Велика Австралійська затока
- Озеро Ейр
- Тасманія
- мис Стіп-Пойнт

Розроблено автором за даними: [1], [29], [39].

Під час проходження цих завдань вчителі мають можливість оцінити рівень успішності засвоєння представленого матеріалу. Виконуючи ці завдання, вчителі можуть оцінити, наскільки учні засвоїли поданий матеріал з теми чи розділу географії (в даному випадку з теми Австралія). Такі контрольні заходи сприяють формуванню навичок по розв'язанню поставлених задач, аналізу географічної інформації, допомагають закріпити практичні вміння, підготовлюють до майбутніх оціночних робіт, та дають уміння використовувати географічні концепції в різних ситуаціях під час дистанційного та очного формату навчання [37].

3.3 Розробка підсумкових контрольних заходів

Під час розробки даного контрольного заходу було використано максимальну кількість шкільного матеріалу, який вивчався учнями в 7-му класі, з кожної теми обирались найцікавіші та найпотрібніші теми для обговорення та написання завдань для підсумкової оціночної роботи, так як, саме цей вид роботи є важливим інструментом для визначення вчителем засвоєння знань учнями, з географії, за минулий навчальний рік. В дистанційному форматі цей вид навчальної діяльності є найважчим, так як тут треба максимально доброзичливо відноситись до

написання цієї роботи, і вчитель повинен приділити цьому багато уваги для забезпечення глибокого засвоєння навчального матеріалу в цій науковій галузі [4], [29].

Підсумковий контрольний захід з географії для 7-го класу в межах дистанційної освіти

I РІВЕНЬ (0,5 балів за кожен правильну відповідь)

Запитання з вибором однієї правильної відповіді:

1. Хто з перелічених мандрівників вніс великий вклад у вивчення Південної Америки ?

- а) Христофор Колумб,
- б) Америго Веспуччі,
- в) Александр Гумбольдт,
- г) Чарльз Дарвін.

2. В яких океанах НЕ знаходяться територіальні води Австралії ?

- а) Тихий
- б) Атлантичний
- в) Індійський
- г) Південний
- д) Північно-льодовитий

3. Бізонів в Північній Америці можна зустріти:

- а) в преріях,
- б) в Кордильєрах,
- в) на острові Гренландія,
- г) на острові Куба.

4. Який кліматичний пояс займає найбільшу площу у Південній Америці?

- а) субекваторіальний,
- б) екваторіальний,
- в) помірний,
- г) антарктичний.

5. Вкажіть найменшу в світі державу за площею:

- а) Андорра,
- б) Бахрейн,
- в) Ватикан,
- г) Монако.

II РІВЕНЬ (0,5 балів за кожен правильну відповідь)

Приєм «Правда чи неправда»:

1. **Правда чи неправда:** Океани покривають більше 50% поверхні Землі.
2. **Правда чи неправда:** Австралія є найбільшим островом у світі.
3. **Правда чи неправда:** Великі озера Північної Америки є найбільшими за об'ємом прісної води на планеті.
4. **Правда чи неправда:** Європа розташована на одному материка з Азією.
5. **Правда чи неправда:** Австралія є найдавнішим континентом на Землі.

III РІВЕНЬ (по 1 балу за кожен правильну відповідність)

Запитання на встановлення відповідності:

1. *Співвіднесіть країни з їхніми столицями.*

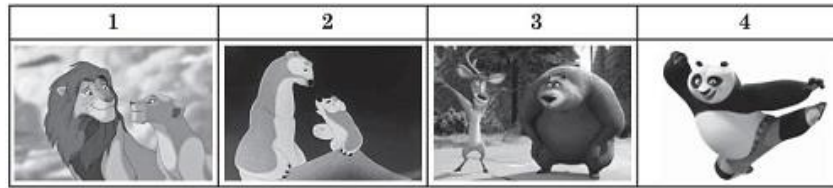
Країни

- а) Бразилія
- б) Туреччина
- в) Румунія
- г) Індонезія

Столиці:

1. Джакарта
2. Бухарест
3. Анкара
4. Бразилія

2. Встановіть відповідність зображення тварин з мультфільму та частину світу або материк їхнього поширення.

Материками або частинами світу:

- а) Африка,
- б) Європа,
- в) Північна Америка,
- г) Південна Америка,
- д) Азія,
- ж) Північна Америка, Арктика.

3. Встановіть відповідність між крайніми точками Африки та їх розташуванням:

Крайні точки:

- а) мис Рас-Енгела,
- б) мис Голковий,
- в) мис Альмаді,
- г) мис Рас-Хафун

Сторони горизонту:

- 1. Північна точка,
- 2. Південна точка,
- 3. Західна точка,
- 4. Східна точка.

IV РІВЕНЬ (по 1 балу за кожен правильну відповідь)

Відповідь у форматі відкритого питання:

1. Проаналізуйте основні фактори, що впливають на розташування промислових центрів та мегаполісів у світі. Які переваги та недоліки таких розташувань для населення та довкілля?

Під час проведення будь-яких контрольних заходів в дистанційному форматі, сучасні вчителі стикаються з безліччю проблем подачі матеріалу, воно вимагає уважного підходу та дотримання ряду важливих аспектів. Успішне дистанційне навчання вимагає належної технічної підтримки. Використання спеціалізованих платформ для дистанційного тестування або інших завдань може полегшити процес контролю знань. Оскільки дистанційне навчання може створювати нові виклики для контролю за дотриманням правил тестування та уникненням плагіату, важливо забезпечити справедливість та об'єктивність в оцінюванні. Учні та викладачі набули вміння адаптуватися до мінливих обставин та гнучкого графіку в сучасних умовах навчання [7].

Сучасні вчителі мають мотивувати та допомагати учням, це включає пояснювання завдань та вирішення технічних питань, які можуть виникнути під час проведення заходу, і всі ці фактори не повинні негативно впливати на оцінювання учнів під час таких складних умов.

Отже, проведення контрольних заходів в 7 класі під час дистанційного навчання потребує виваженості, гнучкості та підтримки з боку вчителів та учнів, а також використання відповідних технологічних засобів для забезпечення ефективності та об'єктивності процесу [24].

ВИСНОВКИ

Під час підготовки відповідної кваліфікаційної роботи ми дійшли наступних висновків:

1. В даній роботі ми досліджували особливості проведення контрольних заходів під час вивчення географії у 7 класі, в умовах дистанційної освіти. Проаналізувавши теоретичні та практичні дані, можна сказати, що сьогодні особливо актуально для вчителів підлаштовувати свої уроки під дистанційні умови, оскільки саме так зараз можливо виховати в дітей ключові аспекти в виховному та культурному плані. Завдяки контрольним заходам у дистанційній формі, діти мають можливість розвивати свою чесність, та толерантність, а свої знання покращувати і переносити на новий рівень.

2. Розглянули поняття та терміни, зокрема: контрольні заходи, дистанційна освіта, поточні, тематичні, підсумкові контрольні заходи, та їх зміст у курсі шкільної географії 7-го класу, що входить в концептуальне поле дослідження нашої роботи. Виокремили різні види контрольних заходів, та їх специфіку в роботі вчителя. Тим самим ми розглянули основні напрямки створення різноманітних контрольних заходів, які можливо створити в умовах дистанційної освіти, також з використанням різних інтерактивних інформаційно-комунікаційних технологій.

3. Проведення контрольних робіт з географії у дистанційному форматі вимагає використання різноманітних методів для забезпечення ефективного тестування та оцінювання учнів. Ми виокремили деякі, завдяки яким було досягнуто результатів роботи, ключовими методами стали:

Метод аналізу (при вивченні теоретичних положень про вивчення контролю знань з географії у шкільному курсі).

Метод аналізу картографічних матеріалів: (Створення завдань, що передбачають аналіз та інтерпретацію карт та інших географічних матеріалів.).

Кліматологічні та гідрологічні аналізи: (Вивчення змін клімату та їхнього впливу на географічні регіони.), тощо.

Ці методи можуть допомогти створити науково-орієнтовані завдання для контрольних робіт та сприяти розвитку критичного мислення учнів у галузі географії. Дослідивши можливі принципи та методи дистанційного викладання, було розглянуто шкільну програму обраного класу, зміст та місце курсу “Материки та океани”, а також, системи оцінювання учнів, на прикладі 7-го класу.

4. Після досягнутих теоретичних цілей, практичною складовою роботи було обрано розробки різних видів контрольних заходів, де основною задачею було виокремити їх основні відмінності, які стосуються саме дистанційного формату. Також виокремити можливі варіанти проведення, за допомогою різних матеріалів та технічних можливостей. Тому саме з метою організації різних видів контрольних заходів для учнів, ми розробили три різних варіанти уроку, де ми зосередились на можливих тенденціях для використання вчителями в умовах дистанційної освіти, які точно сподобаються сучасним учням. Для успішного проведення контрольних робіт на дистанційному навчанні важливо використовувати надійні платформи та програмні засоби для забезпечення конфіденційності та недопущення плагіату.

Узагальнюючи, для надійної роботи, треба створити ефективну та справедливую систему проведення контрольних робіт на дистанційному навчанні, враховуючи технічні, методичні та психологічні аспекти навчання учнів. Важливо враховувати потреби та можливості учнів, а також надавати чіткі інструкції та підтримку для ефективного проведення контрольних робіт у дистанційному форматі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко В.М., Міхелі С.В. Географія 7 Клас : підручник. «Видавництво «Перун», 2020.
2. Види оцінювання навчальних досягнень учнів, URL: <https://vseosvita.ua/library/kryterii-otsiniuvannia-navchalnykh-dosiahnen-uchniv-z-heohrafii-2023-705097.html> (дата звернення: 12.01.2024).
3. Викладання географії в умовах впровадження Державного стандарту базової та повної освіти : методичний посібник / МОН, 2019.
4. Використання ІКТ на уроках географії на прикладі тестових програм, для перевірки знань учнів : наукова стаття / за ред. Геращенко А.П. Житомир : 2014. 151 с.
5. Гаврюшенко Г., Красюк М. Тестовий контроль на уроках географії, як універсальний метод визначення результатів навчання. Наукова стаття. 2020.
6. Географія: критерії оцінювання. 6-11 класи. URL: <https://osvita.ua/school/estimation/2390/> (дата звернення: 18.01.2024).
7. Діброва І.М. Дистанційне навчання в системі освіти. Наукова стаття. 2023.
8. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 28 січня 2014 року № 1/9-74 «Інструктивно-методичні матеріали щодо контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів» [Електронний ресурс] / Сайт МОН України. – Режим доступу : mon.gov.ua/content/Нормативно-правова%20база/1-9-74.pdf. (дата звернення: 17.01.2024).
9. Додаток до наказу МОН України від 19 серпня 2016 року № 1009 «Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи» [Електронний ресурс] / Сайт МОН України. – Режим доступу : old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-2-08-i.pdf. (дата звернення: 17.01.2024).

10. Електронний ресурс “Розумна сова”. URL: <https://rozumnasova.com.ua/controlwork.html> (дата звернення: 20.01.2024).
11. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. URL: <http://sl.kledu.vn.ua/kruterii.html> (дата звернення: 24.01.2024).
12. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. URL: <https://sites.google.com/view/dragomyr/osvitni-programi/kriterii-ocinuвання-з-навчальних-предметів> (дата звернення 24.01.2024):
13. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17). URL: https://osvita.ua/legislation/law/2232/#google_vignette (дата звернення: 15.01.2024).
14. Інструкція з ведення класного журналу 5–11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0496290-08#Text> (дата звернення: 15.01.2024).
15. Кабан Л.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі. Електронне наукове фахове видання . Народна освіта, 2017.
16. Календарно-тематичне планування 2022-2023 географія 7 клас. URL: <https://naurok.com.ua/kalendarно-tematichne-planuvannya-2022-2023-geografiya-7-klas-300283.html> (дата звернення: 12.02.2024).
17. Карпюк Ю.В. Розробка та використання контрольних завдань для перевірки знань у ігровій формі. Наукова стаття, 2023.
18. Касіяник І.П., Мисько В.З. Методика навчання географії : навчальний посібник : «Друкарня «Рута», 2017. 26 с.
19. Кобернік С. Г., Коваленко Р.Р., Географія 6 клас - підручник - «Видавництво «Абетка», 2023.

20. Концептуальні ідеї реформи «Нова українська школа» у світлі української педагогічної думки, URL:<https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/631/605> (дата звернення: 09.01.2024).
21. Крастильова Г.П. Особливості організації уроків географії в умовах дистанційного навчання. Наукова стаття; Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2023. 90 с.
22. Критерії оцінювання знань учнів з географії. URL: <https://gymnasia-npu.org.ua/wp-content/uploads/2021/09/geografiya.pdf> (дата звернення: 13.03.2024).
23. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (затверджені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 13 квітня 2011 р. № 329, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за N 566/19304) (чинні для 6–11 класів); URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-11#Text> (дата звернення: 14.01.2024).
24. Лунячек В.Е. Трансформація географічної освіти в процесі реалізації концепції нової української школи /В.Е.Лунячек, К.Б.Борисенко, Ю.В.Івлєва // Нова педагогічна думка: науково-методичний журнал. Рівне: РОІППО, 2022.110 с.
25. Методичний посібник «Викладання географії в умовах впровадження Державного стандарту базової та повної освіти», URL: <https://naurok.com.ua/metodichniy-posibnik-vikladannya-geografi-v-umovah-vprovadzhennya-derzhavnogo-standartu-bazovo-ta-povno-osviti-231023.html> (дата звернення: 27.02.2024).
26. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5–6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджені наказом

Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289 (чинні для 5 класів); URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/ (дата звернення: 01.02.2024).

27. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13 .07. 2021 р. № 813; URL: <https://imzo.gov.ua/2021/07/15/nakaz-mon-vid-13-07-2021-813-pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsiy-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zahal-noi-seredn-oi-osvity/> (дата звернення: 05.02.2024).

28. Муромцева Ю.І. Переваги та особливості дистанційного навчання географії. Наукова стаття ; Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, Харків, 2021.31 с.

29. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 2023, URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.geography-6-9.pdf> (дата звернення: 01.04.2024).

30. Наказ від 5 травня 2008 року N 371 Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, URL:

https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/2357/ (дата звернення:

31. Наказ МОН України від 14.07.2015 № 761 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за № 923/27368) «Про затвердження Змін до Положення про дистанційне навчання»; URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0923-15> (дата звернення: 15.02.2024).

32. Омеляненко В.Л. Теорія і методика виховання. Навчальний посібник. «Знання», 2008. Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/357-teorya-metodika-vihovannya-omelyanenko-vl.html> (дата звернення: 10.02.2024).

33. Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08. 2013 р. № 1222 із змінами, додаток 2 (чинні для 6–11 класів); URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1222729-13> (дата звернення: 15.01.2024).
34. Організація уроків географії під час дистанційного навчання. URL: <https://vseosvita.ua/library/organizacia-urokiv-geografii-pid-cas-distancijnogo-navcanna-457528.html> (дата звернення: 20.03.2024).
35. Оцінювання, що мотивує: формальне, підсумкове, самостійне. URL: <https://osvitoria.media/experience/otsinyuvannya-shho-motyvuje-formuvalne-pidsumkove-samostijne/> (дата звернення: 18.02.2024).
36. Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0924-15#Text> (дата звернення: 15.01.2024).
37. Проведення контрольних робіт, зрізів знань, тестів й оцінювання в ігровій формі. URL: <https://nearpod.com/https://nearpod.com/https://kahoot.com/> (дата звернення: 17.03.2024).
38. Профспілка працівників освіти і науки України. URL: pon.org.ua (дата звернення: 10.03.2024).
39. 39.Робочі зошити для тематичної атестації з географії. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pbgo_2008_8_62.pdf (дата звернення: 21.03.2024).

40. Сучасна педагогіка та психологія: методологія, теорія і практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 4–5 жовтня 2019 р. – К.: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2019. 75 с.
41. Як за допомогою сервісу Wordwall можна зробити асинхронне навчання інтерактивним, URL: <https://wordwall.net/uk> (дата звернення: 10.03.2024).
42. Як оцінювати учнів на дистанційці та в умовах війни, URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-otsinyuvaty-uchniv-na-dystantsijtsi-ta-v-umovah-vijny-dumky-vchyteliv/> (дата звернення: 16.03.2024).